

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Rangschikking als landgoed

Natuurschoonwet 1928
Werkboek

*>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal ondernemen*

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	De historie van uw landgoed	4
3	In kaart brengen	6
4	Foto's van de opstallen	13
5	Beschrijving van de terreinen en opstallen	14
6	Plan voor beplanting	18
7	Kaart voor openstelling	21
8	De aanvraagprocedure	23

1

Inleiding

In Nederland liggen veel landgoederen met een oorspronkelijk historisch karakter. De overheid wil helpen deze in stand te houden. Ze vormen een belangrijk onderdeel van het natuurschoon.

Bent u eigenaar, vruchtgebruiker of erfpachter van een landgoed?

Dan kunt u uw onroerende zaak als landgoed laten rangschikken onder de Natuurschoonwet 1928 (NSW). Dat betekent dat uw landgoed ook voor de Belastingdienst als landgoed gaat gelden. Door de fiscale faciliteiten die u dan ontvangt, houdt u uw landgoed en dus het natuurschoon makkelijker in stand.

Om uw landgoed onder de NSW te laten rangschikken, vult u het digitale formulier Aanvraag Rangschatting van uw landgoed in en verstuurt u deze. U stuurt verschillende bijlagen mee. In dit werkboek staat hoe u dit doet. Ook leggen we de verschillende formulieren verder uit.

In deze brochure vindt u de volgende onderdelen:

- De historie van uw landgoed
- In kaart brengen
- Foto's van de opstallen
- Beschrijving van de terreinen en opstallen
- Plan voor beplanting
- Kaart voor openstelling
- De aanvraagprocedure

2

De historie van uw landgoed

In één van de bijlagen bij uw aanvraag beschrijft u de historie van uw landgoed. In dit hoofdstuk leest u hier meer over.

U kunt als eigenaar, vruchtgebruiker of erfpachter van een landgoed een NSW-rangschikking voor uw landgoed aanvragen. Dit kan ook in samenwerking met de bureu. Als de buurman ook een NSW-rangschikking aanvraagt, heet dit een 'NSW-samenwerkingsrangschikking'. Heeft de buurman al een NSW-rangschikking, dan heet dit een 'NSW-aanleunrangschikking'.

Stap 1: Maak een beschrijving

Start de beschrijving, als dat kan, vanaf het moment dat het landgoed is ontstaan. Vertel wie de stichter was. Geef ook aan wat de ontwikkeling van het landgoed de afgelopen jaren heeft beïnvloed. Vermeld bijvoorbeeld belangrijke ontginningen die hebben plaatsgevonden, zoals heide-ontginningen, aanleg van bossen en lanen. Hebben er in het verleden belangrijke ingrepen in de waterhuishouding, eventuele ruilverkavelingen of landinrichtingen plaatsgevonden? Beschrijf deze dan ook.

Een voorbeeld: De geschiedenis van landgoed ‘Nijendal’

Het landgoed Nijendal is gevormd door de ontginning van het beekdal de Vliet in de 17de eeuw. In de 18de eeuw zijn de hoger gelegen ‘woeste gronden’ in cultuur gebracht met de aanplant van grove den en eik. Omstreeks 1850 is op het zuidelijk deel van het landgoed – vermoedelijk door Pieters – de buitenplaats Nijendal aangelegd, met zicht over oude esgronden op de toren van Babel.

Aanleg van gracht en historisch park is ook van die tijd en is voor een deel nog goed herkenbaar. Ook zijn in die tijd lanen aangelegd die ook nu nog van betekenis zijn voor de structuur van het landgoed.

Door de ruilverkaveling De Vlietlanden in 1956 is een omleidingskanaal gegraven, dat het landgoed in noordelijke richting sterk ontwatert. Het Elzenbroek is vanaf die tijd beplant met populieren.

In het beekdal van de Vliet zijn voor het verbeteren van de bedrijfsvoering hier en daar houtopstanden verwijderd. Ook gelet op de NSW-rangschikking als landgoed zijn daar beplantingen aangebracht.

Stap 2: Voeg documentatie toe

Historische buitenplaats

Gaat het om een historische buitenplaats of een deel daarvan? Stuur dan oude tekeningen, kaarten, beschikkingen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, beschrijvingen of andere documentatie mee, waaruit blijkt dat er nu nog elementen of kenmerken aanwezig zijn van de aanleg van een historische tuin of historisch park van vóór 1900.

NSW-aanleun of -samenwerkingsrangschikking en de historische samenhang

Gaat het om een landgoed kleiner dan vijf hectare dat onder de NSW gerangschikt kan worden via een aanleun- of samenwerkingsrangschikking? Dan moet u de historische samenhang tussen uw eigen landgoed en dat van het aangrenzende landgoed aan kunnen tonen. Als uw landgoed één hectare of kleiner is, moet u de nauwe historische band aantonen die bestaat tussen de op uw landgoed gelegen opstal (gebouwd vóór 1950) en het andere landgoed. Stuur in deze gevallen gegevens mee uit historische bronnen, wetenschappelijke literatuur, akten, besluiten/ beschikkingen rijksmonument, overeenkomsten (beheerplannen) of kadastrale uittreksels.

3

In kaart brengen

Bij uw aanvraag voegt u ook een bijlage toe waarin u uw landgoed in kaart brengt. Hoe u dat doet leest u hier.

Op een topografische kaart geeft u precies aan waar uw landgoed ligt en uit welke terreinen het bestaat. Daarnaast voegt u bij uw aanvraag kadastrale uittreksels (eigendomsinformatie) en kadastrale kaarten bij waarop de kadastrale percelen staan die u onder de NSW wilt rangschikken. Tot slot maakt u een overzicht van alle percelen die u – geheel of gedeeltelijk – wilt laten rangschikken onder de NSW.

Stap 1: Zorg als basiskaart voor een topografische kaart

U kunt een actuele topografische kaart van uw regio (schaal 1: 10.000, in grijs zonder tekst) bestellen bij het Kadaster. Is uw landgoed kleiner dan vijf hectare? Dan mag u als basis een kadastrale kaart bestellen.

Tip

Maak kopieën van de topografische kaart. Gebruik deze bij het invullen van uw aanvraag. Zo kunt u later de originele kaart nog eens gebruiken. Bijvoorbeeld bij het aangeven van wijzigingen of bij het indienen van een openstellings-situatiekaart (zie hoofdstuk 7: Kaart voor openstelling).

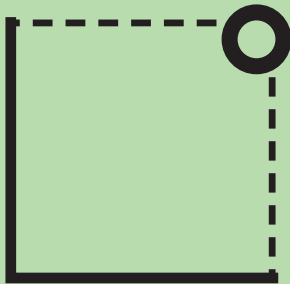
Stap 2: Teken de grenzen op uw landgoed in

Zorg dat de grenzen van en binnen uw landgoed goed zichtbaar zijn op de kaart. Maak ze zwart. Doe dit als volgt:

De grens van uw landgoed

De grens van twee landbouwterreinen die met de 'open' zijde tegen elkaar liggen.

- 1.) De grens tussen de golfbaan en de rest van uw landgoed, of
- 2.) De grens van een landbouwterrein waar de omzoming wordt gevormd door een landschapsbepalende boom of boomgroep. Trek de lijn van de boomgroep naar de uiteinden van de tegenoverliggende houtopstanden (zie voorbeeld hieronder). Bij meer dan één boom of boomgroep kunt u kiezen welke de landschapsbepalende boom wordt.

- Landschapsbepalende boom
- Beplanting

Stap 3: Kleur de verschillende terreinsoorten in

Op uw landgoed komen verschillende terreinsoorten voor. Kleur die op de kaart in met transparante kleur stiften. Gebruik de kleuren zoals hierna aangegeven in de kaders. Ook de terreinen die u gaat aanplanten met bossen of andere houtopstanden. Hieronder ziet u een voorbeeld van een ingekleurde topografische kaart.

Let op!

Wilt u de houtopstanden – in eigendom van uw burens – mee laten gelden als omzoming voor uw landbouwterreinen? Dan geeft u deze houtopstanden met een rode kleur aan (punten of lijnen).

Bossen en houtopstanden zonder hoge cultuur- of natuurwaarden

Opgaand bos

Open plekken van minder dan tien are kunnen als bos worden aan gegeven.

Snelgroeïend bos

Het moet zijn aangelegd voor de regeling Bijdragen aanleg snelgroeïend bos. Het terrein kan voor de NSW ook als landbouwterrein worden ingedeeld. Afhankelijk van de totale oppervlakte van het NSW-landgoed moet deze voor minimaal 30 of 50 procent bestaan uit houtopstanden of natuurterreinen. Als het bos is aangelegd om aan deze voorwaarde te kunnen voldoen, dan moet dit bos blijven.

Boomweide

Dit is grasland met bomen, in een plantverband van maximaal tien bij tien meter, gebruikt als veeweide of hooiland.

Kapvlakten die kleiner zijn dan 0,5 ha

Een afzonderlijke kapvlakte van een halve hectare of minder kan altijd als houtopstand beschouwd worden.

Wegen en paden

Het gaat om wegen en paden in opgaand bos, snelgroeïend bos, boomweide of kapvlakten.

Bossen en houtopstanden met hoge natuurwaarden

Eiken-beukenbossen

Voor zover deze niet al zijn opgenomen bij 'bos en houtopstanden met hoge cultuurwaarden'.

Struweelachtige bossen

Zoals:

- abelen-iepenbossen en essen-iepenbossen die voorkomen in het rivierengebied, de binnenduïnrand, het zeekleigebied en op de onderhellingen van de Zuid-Limburgse beekdalen.
- elzenrijke essen-iepenbossen en vogelkers-essenbossen. Dit zijn rivier- en beekbegeleidende bossen.
- berken-zomereikenbosjes (strubbenbosjes) op heel droge arme gronden op de Veluwe, in Drenthe en in de duinen.
- buitendijkse schietwilgenbossen.
- Dit zijn bossen die groeien in permanent vochtige en periodiek door rivierwater overstroomde uiterwaarden en zoetwatergetijdegebieden.

Bron- en moerasbossen

Het gaat om bossen zoals het berkenbroek, elzen-eikenbos, elzen- en wilgenbroek, en elzen- en essen-bronbossen. Als inheemse populieren zijn aangeplant in deze bron- en moerasbossen, dan bezitten deze bossen toch voldoende natuurwaarden om ze onder dit terreintype aan te merken.

Wegen en paden

Het gaat om wegen en paden in eikenbeukenbossen, struweelachtige bossen, bron- en moerasbossen.

Kroonprojectie bij bomen

U kunt de oppervlakte van lijnvormige houtopstanden (zoals lanen, houtsingels en hagen) meetellen bij de oppervlakte houtopstanden. Dan moet u uitgaan van de kroonprojectie van deze lijnvormige houtopstanden. Dat is de schaduw wanneer de zon recht boven het element staat. Het gaat om de situatie op het moment van het verzoek om NSW-rangschikking. Deze houtopstanden moet u dan intekenen als terreintype 'bossen en houtopstanden'. Houtopstanden die in eigendom zijn van uw burens en die u gebruikt als omzoming voor uw landbouwterreinen, kleurt u rood. Deze mag u niet meetellen bij de oppervlakte houtopstanden van uw landgoed.

Bossen en houtopstanden met hoge cultuurwaarden

Historische parken en tuinen

De originele aanleg van een historisch park of tuin moet van vóór 1900 en nog herkenbaar aanwezig zijn.

Structuurbepalende lanen

Het gaat om wegen en paden met aan beide kanten één of meer rijen bomen. Deze zijn kenmerkend voor de structuur van het landgoed en het landschap.

Hoogstamboomgaarden hakhout en hakgrienden

Alleen hakhout en hakgrienden met een hakcyclus van drie jaar of meer.

Wegen en paden

Het gaat om wegen en paden in historische parken en tuinen, hoogstamboomgaarden en hakhout en hakgrienden.

Kapvlakten

Kapvlakten die groter zijn dan 0,5 ha

Deze kapvlakten mogen afzonderlijk niet groter zijn dan 15% van de met houtopstanden bezette oppervlakte met een maximum van 5 hectare.

Landbouwterreinen

Verskillende landbouwterreinen

Het gaat hier om bouwland, tuinbouwland, grasland, scharrelterreinen, laagstam-boomgaarden, kerstboomteelten, teelten van kweekgoed.

Snijgriend

Griend met een hakcyclus van één of tweemaal per twee jaar moet als landbouwterrein worden aangegeven.

Snelgroeïend bos

Het moet zijn aangelegd in het kader van de Regeling bijdragen aanleg snelgroeïend bos. Het terrein kan ook als bos worden ingedeeld (zie terreinsoort: Bossen en houtopstanden zonder hoge cultuur- of natuurwaarden).

Volkstuinen

Volkstuinen kunnen als landbouwgrond worden aangegeven als er geen complexen van recreatieve opstallen zoals vakantie-huisjes op staan.

Wegen en paden

Het gaat hier om wegen en paden in de diverse landbouwterreinen, snijgriend en snelgroeïend bos en volkstuinen.

Natuurterreinen

Rivieren

Stromende wateren, inclusief hun oevers en de buitendijkse wateren. Beperkt tot de litorale zones van het wateroppervlak waarin nog zoveel zonlicht tot de bodem doordringt dat wortelende waterplanten

zich hier kunnen vestigen. Deze zones grenzen aan, of maken deel uit van, een gevarieerde oever zonder oeverbeschoeiing, met zowel flauwe als steile delen, en tijdelijke of permanente plas-dras zones. De resterende oppervlakte wordt als water aangemerkt.

Beken en bronnen

Stilstaande wateren

Plassen, meren, wielen, afgesloten rivierlopen, krekens en andere stilstaande of zwakstromende wateren.

Beperkt tot de litorale zones van het wateroppervlak waarin nog zoveel zonlicht tot de bodem doordringt dat wortelende waterplanten zich hier kunnen vestigen. Deze zones grenzen aan, of maken deel uit van, een gevarieerde oever zonder oeverbeschoeiing, met zowel flauwe als steile delen, en tijdelijke of permanente plas-dras zones. De resterende oppervlakte wordt als water aangemerkt.

Moerassen

Ecosystemen op de grens van water en land.

Voedselarme venen en vochtige heiden

Veenmosrietlanden, trilvenen, hoogvenen, vochtige heiden en vennen.

Droge heiden

Heiden in droge gebieden en zandverstuivingen.

Open duinen

Strand en embryonaal duinen, open duinen, vochtige duinvalleien en duinheiden.

Schorren of kwelders

Pioniervegetaties en buitendijkse graslanden die regelmatig door zeewater worden overspoeld.

Vochtige schraalgraslanden

Nat schraalgrasland en vochtig hooiland.

Droge schraalgraslanden

Rijke graslanden en akkers

Bloemdijken, kruiden- en faunarijke graslanden, glanshaverhooilanden, zilt - en overstromingsgraslanden, kruiden- en faunarijke akkers en ruigtevelden.

Groenblauwe landschapselementen

Beperkt tot het landschapsbeheertype 'Poel en klein historisch water'.

De natuur- en landschapselementtypen die hiervoor als natuurterreinen beschreven staan, zijn gebaseerd op de Index Natuur en Landschap. Deze hanteren de provincies als basis voor hun natuurbeheerplannen. Voor meer informatie over de hele omschrijving van deze natuurterreinen gaat u naar www.bij12.nl. U vindt de Index Natuur en Landschap bij Onderwerpen onder Natuur en Landschap.

Wegen en paden

Het gaat om wegen en paden gelegen in de natuurterreinen.

Overige terreinen

Dagrecreatieterreinen

Het gaat om kleine dagrecreatie terreinen. Dus niet voor intensief gebruik, deze kunnen niet worden gerangschikt.

Golfterreinen

De delen van de golfbaan die zijn bezet met houtopstanden, tekent u in als bos (lichtgroen). De delen van de golfbaan die zijn bezet met natuurterreinen, tekent u in als natuurterrein (roze). De golfterreinen mogen niet zijn aangelegd in historische tuinen of parken.

Kampeeterreinen

Er gelden wel voorwaarden: zie de brochure Rangschikking als landgoed: Voorwaarden, hoofdstuk 7.

Parkeeterreinen

Het gaat hier om terreinen van beperkte omvang alleen voor eigen gebruik of bezoekers.

Erven en tuinen

Het gaat hier om erven en tuinen bij een boerderij, woning of andere gebouwen.

Wegen en paden

Het gaat om wegen en paden op dagrecreatieterreinen, golfterreinen, kampeeterreinen, parkeeterreinen, erven en tuinen.

Water

Waterpartijen die niet in andere terreinsoorten zijn opgenomen

Bijvoorbeeld grachten, rivieren, brede slootpartijen, meren en plassen.

Step 4: Nummer terreinen, zet letters bij opstallen

Nummer de terreinen

Geef elk terrein op uw landgoed een nummer: 1, 2, ... enzovoort. Elk aaneengesloten terrein van éénzelfde kleur krijgt één terreinnummer. Dit betekent bijvoorbeeld dat landbouwterreinen gescheiden door houtopstanden een apart nummer krijgen.

Terreinen die niet onder de NSW gerangschikt kunnen worden, of die u niet onder de NSW wilt rangschikken, kleurt u niet in. Ze vormen dus witte plekken op de kaart. De houtopstanden die niet op uw eigen terrein zijn gelegen (maar wel als omzoming dienen voor uw landbouwterreinen) kleurt u met rood in, maar krijgen geen terreinnummer.

Zet letters bij de opstallen

Zet een letter bij de opstallen die meetellen bij de NSW-rangschikking: a, b, ... enzovoort. Opstallen met een nokhoogte van minder dan 2 meter boven het maaiveld hoeft u niet in te tekenen. Het gaat dan om garages, schuurtjes, plantenkasjes voor privé-gebruik, hondenhokken en andere getimmeren.

Is op de opstal een zelfstandig recht van opstal gevestigd (dit houdt in dat het recht van geen enkel ander recht afhankelijk is)? En maakt de opstal geen inbreuk op het natuurschoon? Dan kan niet de opstal maar wel de ondergrond van deze opstal onder de NSW gerangschikt worden. U tekent dan een zwarte cirkel om de opstal heen en zet daarbij (naast de letter van de opstal) ook de hoofdletters OS. Zie hiervoor het voorbeeld van de terreinkaart op bladzijde 7).

Let op!

Opstallen die van cultuurhistorisch belang zijn, zoals bakhuisjes, moet u in elk geval wel intekenen. Ook als ze een nokhoogte onder de twee meter hebben.

Opstallen die u niet kunt of wilt laten rangschikken onder de NSW, lakt u weg. Zo is duidelijk dat deze opstallen niet meedoen voor de NSW-rangschikking. Zie ook de brochure Rangschikking als landgoed: Voorwaarden, hoofdstuk 6.

Tip

Staan er opstallen dicht bij elkaar op de kaart? Vergroot dit gebied dan op een andere kaart uit. Zet daar de nummers en letters van de opstallen bij die daarbij horen.

Step 5: Geef de kadastrale percelen aan die u onder de NSW wilt rangschikken

Vraag de kadastrale uittreksels (eigendomsinformatie) en kadastrale kaarten aan bij het Kadaster. Op deze uittreksels en kaarten staan de percelen die u onder de NSW wilt rangschikken. U kunt deze informatie opvragen bij www.kadaster.nl of mijn.overheid.nl.

Is de laatste eigendomssituatie nog niet door het Kadaster verwerkt? Stuur dan met uw aanvraag een kopie van de definitieve akte van overdracht als bijlage mee.

Geef in een aparte bijlage een overzicht van de percelen die u onder de NSW wilt laten rangschikken. En zet per perceel de (geschatte) oppervlakte erbij.

4

Foto's van de opstallen

Met uw aanvraag stuurt u ook foto's van de opstallen mee. Hoe u deze maakt en meestuurt leest u in dit hoofdstuk.

U maakt kleurenfoto's van alle opstallen die u onder de NSW wilt rangschikken. Zie ook de brochure Rangschikking als landgoed: Voorwaarden, hoofdstuk 6.

Maak opnames schuin voor en schuin achter, diagonaalsgewijs. En geef de foto's het terreinnummer en de letter die u ook op de kaart heeft gezet. Zie hoofdstuk 3, stap 4 hiervoor.

U hoeft geen foto's te maken van opstallen met een nokhoogte minder dan 2 meter boven het maaiveld, zoals garages, schuurtjes, plantenkasjes voor privégebruik, hondenhokken en andere getimmerten. Behalve als deze opstallen van cultuurhistorisch belang zijn, zoals bakhuisjes.

5

Beschrijving van de terreinen en opstallen

Alle informatie die op de kaart staat, neemt u over op een overzicht.
Dit overzicht stuurt u ook als bijlage mee met uw aanvraag.

Gebruik voor het overzicht het formulier Opgave Terreinen en opstallen. Dit formulier vindt u op mijn.rvo.nl/natuur-schoonwet. Het ingevulde overzicht stuurt u als bijlage mee met het digitale formulier Aanvraag Rangschikking van uw landgoed.

Kolommen

Terreinnummer

Zet hier het terreinnummer van de topografische kaart.

Oppervlakte

Bereken van elk terrein de oppervlakte tot op een tiende deel van een hectare (1.000 m²) nauwkeurig. U kunt dit het eenvoudigst bepalen met een planimeter of met behulp van doorschijnend millimeterpapier.

Let op!

De rood ingetekende houtopstanden (dit zijn de houtopstanden in eigendom van uw buren, die als omzoming voor uw landbouwterreinen dienen) mag u niet meetellen bij de oppervlakte houtopstanden.

Code terreintype

Geef aan om welke terreinsoort het gaat. Doe dit als volgt:

Terreincode

Bo	(toekomstige) bossen en houtopstanden zonder hoge cultuur- of natuurwaarden
Bc	(toekomstige) bossen en houtopstanden met hoge cultuurwaarden
Bn	(toekomstige) bossen en houtopstanden met hoge natuurwaarden
K	kapvlakten groter dan 0,5 hectare
L	landbouwterreinen
Nb	natuurterreinen die zelfstandig, of met direct hieraan grenzende houtopstanden, een aaneengesloten oppervlakte hebben van minimaal 0,5 hectare. (U mag deze terreinen meenemen in de bepaling of het landgoed/golfbaan in voldoende mate is bezet - minimaal 30% of 50% - met houtopstanden of natuurterreinen).
Nk	(kleine) natuurterreinen die niet voldoen aan de omschrijving van terreincode Nb
O	overige terreinen
W	Water

Opengesteld

Geef aan of het terrein is opengesteld volgens de voorwaarden die u vindt in de brochure Rangschikking als landgoed: Voorwaarden, hoofdstuk 8. Vul ja of nee in.

Kenmerkende elementen

Geef aan of er speciale kenmerken op het terrein zijn die bepalend zijn voor het karakter van het landgoed. Hieronder staat een niet-uitputtende lijst van kenmerken die voor kunnen komen.

Vergelijk ook met de historische beschrijving die u van uw landgoed geeft als bijlage bij uw aanvraag. En kijk ook in beschrijvingen of beheerplannen voor uw landgoed die voor een ander doel zijn opgesteld.

Geologische en geomorfologische elementen

- beken
- stuifduinen
- pingo's
- vennen
- poelen
- en dergelijke

Landschapselementen

- boomgroepen
- solitairen
- houtwallen
- houtsingels
- hagen
- en dergelijke

Cultuurhistorische elementen

- **Historische kavelpatronen**
Zoals (hout)wallen, schurvelingen, tuinwallen, bloemdijken en graften.
- **Historische aanleg van bossen**
(bijvoorbeeld sterrenbossen) en tuinen in formele of in landschappelijke stijl.
- **Grachten**
- **Kleine historisch waardevolle opstallen**
Historisch waardevolle bedrijfsgebouwtjes, bijvoorbeeld bakhuisjes, tabakschuren en schaapskooien (ook als ze een nokhoogte van minder dan twee meter boven het maaiveld hebben).

Verdere bijzonderheden

Geef aan of er bijzonderheden zijn die bijdragen aan de waarden van het landgoed. Denk hierbij aan natuurwetenschappelijke waarden zoals vleermuisbomen of belopen dassenburchten. Geef hier verder de functie aan van de opstal die u onder de NSW wilt rangschikken.

Letter opstal

Neem hier de letter van die opstal over die u op de topografische kaart heeft gebruikt. De foto van deze opstal heeft hetzelfde terreinnummer en dezelfde letter.

Bouwjaar opstal

Geef aan in welk jaar de opstal is gebouwd.

Opstal functioneel

Vul ja of nee in, of de opstal al dan niet functioneel is voor het technisch beheer en onderhoud van het landgoed.

Voorbeeld formulier Opgave Terreinen en opstallen

2 Terreinen en opstallen op uw landgoed

 Datum

Terreinnummer	Oppervlakte in ha	Code terreintype	Letter opstal	Bouwjaar opstal	Opstal functioneel	Open-gesteld	Kenmerkende elementen	Verdere bijzonderheden
1	1,7000	O	a	1975	☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		Landhuis 'Boszicht'
			b	1975	☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		Berging/schuur
2	4,0000	L			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		
3	5,3000	Nb			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N	Heideveld met boomgroep	
4	21,5000	Bo	a	1980	☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		Schuur (recht van opstal)
5	0,8000	W			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N	Bosven	
6	0,2000	O	a	1970	☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		Woning boswachter
			b	1970	☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		Werkschuur
7	5,0000	L			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		
8	5,0000	L			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		
9	4,8000	L			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N	Solitaire boom	
10	4,8000	L			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N	Solitaire boom	
11	0,8000	Bc			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N	Houtwal	
12	0,0120	Nk			☒ J ☒ N	☒ J ☒ N	Poel	
					☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		
					☒ J ☒ N	☒ J ☒ N		

16341402

6

Plan voor beplanting

U voegt een Opgave Plan voor beplanting toe aan uw aanvraag voor NSW-rangschikking als u houtopstanden gaat aanleggen. Meer over dit plan leest u in dit hoofdstuk.

Afhankelijk van het soort landgoed moet de totale oppervlakte van uw landgoed uit minimaal dertig of vijftig procent houtopstanden (bos) of natuurterreinen bestaan. Een combinatie van terreinen met houtopstanden (bos) en natuur is ook mogelijk. Zie hiervoor de brochure Rangschikking als landgoed: Voorwaarden.

Ligt er op uw landgoed één of meer golfbanen? Dan moeten deze golfbanen (in afwijking van de rest van het landgoed) voor minimaal vijftig procent bestaan uit houtopstanden (bos) of natuurterreinen.

U mag voor de toepassing (bepaling) van het minimale percentage aan houtopstanden en natuurterreinen op een landgoed niet alle natuurterreinen meetellen. Hier mag u alleen die natuurterreinen meetellen als deze zelfstandig, of met direct hieraan grenzende houtopstanden, een aaneengesloten oppervlakte hebben van minimaal een halve hectare.

Voldoet uw landgoed (of golfbaan) nog niet aan de hiervoor genoemde voorwaarden? En gaat u houtopstanden aanleggen? Dan is het mogelijk om toch al een NSW-rangschikking aan te vragen.

Dan moet u wel een Opgave Plan voor beplanting invullen en inkleuren en bij uw aanvraag voegen.

Gaat u nog houtopstanden aanleggen om te kunnen voldoen aan de voorwaarden van omzoming van landbouwterreinen? Ook dit kunt u ook aangeven met een Opgave Plan voor beplanting.

U verstuurt deze opgave samen met uw aanvraag. Laat daarin zien dat u al bent begonnen met de feitelijke uitvoering van het plan. U moet binnen drie jaar na de NSW-rangschikking de houtopstanden hebben aangeplant.

Stap 1: Vraag een kadastrale kaart aan van/bij het Kadaster

Deze informatie vindt u op www.kadaster.nl, of mijn.overheid.nl (zie ook hoofdstuk 3, stap 5).

Stap 2: Geef op de kaart aan welke terreinen u wilt beplanten

Met een groene kleur geeft u op schaalgrootte de met houtopstanden bezette terreinen (percelen) aan.

Let op!

U kleurt deze terreinen ook als groen in op de topografische kaart.

Stap 3: Vul het formulier Opgave Plan voor beplanting in

Dit formulier vindt u op mijn.rvo.nl/natuurschoonwet.

Het ingevulde formulier stuurt u als bijlage mee met het digitale formulier Aanvraag Rangschikking van uw landgoed.

Gegevens landgoed

Wat is de naam van uw landgoed? Gebruik dezelfde naam zoals u die heeft ingevuld in uw digitale formulier Aanvraag Rangschikking van uw landgoed.

Wat is de oppervlakte en welke oppervlakte gaat u beplanten?

Vul in hectaren, aren en centiaren in:

- de oppervlakte die u laat rangschikken onder de NSW (dus zonder de opstallen en terreindelen die u niet wilt laten meetellen).
- de oppervlakte die u met houtopstanden gaat beplanten.

Geplande werkzaamheden

Geef aan welke werkzaamheden u heeft gepland. Vermeld:

- De omschrijving van de werkzaamheden (denk hierbij aan het uitzetten van plantvakken, voorbereidende grondwerkzaamheden en de uiteindelijke aanplant van de houtopstanden).
- De datum dat de werkzaamheden beginnen.
- De datum dat de werkzaamheden klaar zijn.

Let op!

U moet binnen drie jaar na de NSW-rangschikking de houtopstanden hebben aangeplant. U zorgt zelf voor de vergunningen of documenten die u nodig heeft om de aanplant te kunnen uitvoeren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de provinciale en gemeentelijke bestemmingsplannen, omgevingsvergunning (aanlegvergunning) op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), Wet ruimtelijke ordening (Wro) en vergunningen van het waterschap. Houd hierbij rekening met de termijnen van vergunning-aanvragen van de verschillende instanties. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland toetst hier niet op. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij u.

Houtopstanden

Geef aan welke houtopstanden u gaat aanplanten:

- de soort beplanting.
- het aantal per soort.
- het plantverband (de afstand in meters tussen de plantrijen en de afstand in meters tussen de planten in de rij. Bijvoorbeeld 2 x 1,5 betekent: de afstand tussen de plantrijen is 2 meter en de planten in de rij staan 1,5 meter van elkaar.)

Verschillende beplantingsvakken

Homogene beplantingsvakken

Heeft u verschillende homogene beplantingsvakken? Dan geeft u op de kadastrale kaart aan waar u welke soort plant. U stuurt deze kaart mee als bijlage bij uw Opgave Plan voor beplanting.

Gemengd plantsoen

Gaat u in verschillende beplantingsvakken en met gemengd plantsoen werken? Dan kunt u dit aangeven. In ieder beplantingsvak met een nummer geeft u de samenstelling van het plantsoen aan (soort en aantal) en in welk plantverband dit wordt aangelegd. Dit nummer zet u daarna ook op de kadastrale kaart die u als bijlage meestuurt.

7

Kaart voor openstelling

Wilt u uw landgoed, voor de toepassing van de Natuurschoonwet 1928 (NSW), openstellen voor het publiek? Dien dan een verzoek in bij ons. In dit hoofdstuk leest u hoe.

Wilt u uw landgoed openstellen voor publiek? Dat hoeft niet, maar kan wel.

Er zijn dan extra fiscale faciliteiten. Maar u moet zich ook aan meer regels houden. Deze gaan over de minimale oppervlakte, over wegen, paden en bebording, afsluiting en toegangskarten.

U moet hiervoor een speciaal verzoek doen. U doet dit bij het invullen van het digitale formulier Aanvraag Rangschikking van uw landgoed. Als uw landgoed al onder de NSW is gerangschikt, doet u het verzoek met het digitale formulier Wijziging NSW- rangschikking van uw landgoed. Zie verder hoofdstuk 8. De NSW-openstelling gaat in als uw verzoek bij ons binnen is. Zie de brochure Rangschikking als landgoed: Voorwaarden, hoofdstuk 8.

Stap 1: Zorg als basiskaart voor een topografische kaart

U kunt een actuele topografische kaart van uw regio (schaal 1: 10.000, in grijs zonder tekst) bestellen bij het Kadaster. Is uw landgoed kleiner dan 5 hectare? Dan mag u als basis een kadastrale kaart gebruiken. U kunt ook een kopie gebruiken van de originele topografische kaart, of kadastrale kaart, die u eerder voor de aanvraag zelf heeft gebruikt (zie hoofdstuk 3: In kaart brengen).

Stap 2: Tekenen de grens van opengesteld deel

Geef op de topografische kaart de grens van het opengestelde deel van uw landgoed aan, met een zwarte ononderbroken lijn.

Stap 3: Breng wegen en paden in kaart

Geef op de topografische kaart de wegen en paden in het opengestelde deel van uw landgoed aan. Doe dit met een transparante oranje kleur. Bereken daarna de totale lengte aan wegen en paden die voor het publiek toegankelijk zijn, en vermeld deze op de kaart. Zie ook de brochure Rangschikking als landgoed: Voorwaarden, hoofdstuk 8.

Let op!

Het minimaal aantal voor wandelaars toegankelijke wegen en paden moeten gelijkmatig over het landgoed zijn verdeeld. Dit moet uit de kaart blijken. Er is geen gelijkmatige verdeling, als uit de kaart blijkt dat meer dan de helft van de minimaal vereiste lengte aan paden en wegen, aan de rand van het landgoed ligt.

Stap 4: Geef de toegangsborden aan

U geeft de openstelling aan met borden. Laat op de topografische kaart zien waar u de borden heeft geplaatst.

Hiernaast ziet u een voorbeeld van een ingetekende openstellings-situatiekaart.

Stap 5: Geef aan of u een deel gesloten houdt

Een gedeelte, ter grootte van maximaal 15 procent van het NSW-gerangschikte landgoed, mag voor bijzondere natuurwetenschappelijke of cultuurhistorische waarden tijdelijk of permanent voor het publiek worden afgesloten. Dit samen met een beperkte bufferzone. Geef deze delen met een aparte kleur aan op de kaart. Geef in uw aanvraag aan waarom u dat wilt.

Stap 6: Als u uw landgoed openstelt op vertoon van toegangskarten

Ligt uw landgoed in de buurt van een stad? Of kan intensieve betreding uw landgoed schaden? Dan mag u uw landgoed openstellen op vertoon van toegangskarten. Deze karten moeten gratis of tegen een geringe toegangsprijs verkrijgbaar zijn in de directe omgeving van het landgoed. Geef in uw aanvraag aan waarom u toegangskarten wilt gebruiken en geef zo nodig aan hoeveel bezoekers uw landgoed per jaar heeft. Zie voor meer informatie de brochure Rangschikking als landgoed: Voorwaarden, hoofdstuk 8.

8

De aanvraagprocedure

Heeft u alle bijlagen voor uw aanvraag ingevuld? Dan hoeft u nu alleen nog de aanvraag te doen en te versturen. U vraagt de NSW-rangschikking aan met het digitale formulier Aanvraag Rangschikking van uw landgoed op mijn.rvo.nl/natuurschoonwet.

Stap 1: Rond de aanvraag af

Vul de aanvraag in. U kunt ook iemand machtigen om namens u digitaal zaken te regelen als deze bij ons geregistreerd staat. Lees meer hierover op mijn.rvo.nl op de pagina Inloggen en machtigen.

Wat als uw landgoed al onder de NSW is gerangschikt en u wilt er een perceel aan toevoegen?

U regelt dit met het digitale formulier Wijziging NSW-rangschikking van uw landgoed. U vindt dit formulier op mijn.rvo.nl/natuurschoonwet. Maak in elk geval nieuwe kaarten en een nieuwe (aangepaste) Opgave Terreinen en opstallen.

Stap 2: Verzamel alle bijlagen

Controleer of u alle bijlagen heeft voordat u de aanvraag verstuurt. Controleer of op alle bijlagen de naam van het landgoed, uw naam en de datum staan.

Stap 3: Verstuur uw aanvraag

Heeft u alles bij elkaar? Vul dan het digitale formulier Aanvraag Rangschikking van uw landgoed in. U vindt dit formulier op mijn.rvo.nl/natuurschoonwet.

Zorg ervoor dat u een kopie van de ingevulde en ondertekende formulieren en kaarten bewaart. Deze vormen straks de bijlagen die bij uw NSW-beschikking horen. Dat wil zeggen als ze niet tijdens de beoordeling van uw aanvraag worden aangepast.

Stap 4: In behandeling

Is uw aanvraag compleet, dan krijgt u meestal binnen zestien weken de NSW-beschikking toegestuurd.

De Belastingdienst en provincie controleren ondertussen naast de natuurlijke en landschappelijke aspecten ook de kadastrale gegevens. Zij proberen uw landgoed samen te bezoeken.

U kunt tijdens het bezoek uitleg geven bij uw aanvraag. Zijn de topografische kaarten en de beschrijving van uw landgoed niet volledig? Dan kunt u op dat moment nog kleine veranderingen doorgeven. Als er grote veranderingen zijn, kan het zijn dat u een nieuwe aangepaste aanvraag moet doen.

De tekst in deze brochure is met de grootste zorg samengesteld. RVO kan echter niet garanderen dat deze informatie altijd foutloos, volledig en actueel is. Daarom kunnen aan de informatie in deze brochure geen rechten worden ontleend.

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland Postbus 40225 | 8004 DE Zwolle

Meer informatie?

088 042 42 42 (lokaal tarief) | www.rvo.nl/natuurschoonwet

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | januari 2021

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert ondernemers bij duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie. RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De opdrachtgever is verantwoordelijk voor de beleidsinhoud, Economische Zaken en Klimaat verantwoordelijk voor de organisatie.